

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ XV-XVIII ВЕК“ ОД НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ Д-Р ВЕСНА КОЖИНКОВА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1902-160/7 од 254. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 17.10.2022 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Трајче Стамески, вонреден професор, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје,
- д-р Ранко Младеноски, редовен професор, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за изготвување на извештај, рецензија за ракописот **„ПРАКТИКУМ ПО МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ XV-XVIII ВЕК“** од насловен доцент д-р Весна Кожинкова наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот од насловен доцент д-р Весна Кожинкова со наслов „Практикум по Македонска книжевност XV-XVIII век“ понуден како универзитетско помагало за објавување во електронска форма на веб-порталот од Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип се однесува на предметот *Македонска книжевност XV-XVIII век*, со неделен фонд на часови од 2+2+1, и е наменет за студентите од третиот семестар на *Катедрата за македонски јазик и книжевност* на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. За практикумот на Кожинкова може да се каже дека е во согласност со Предметната програма за курсот *Македонска книжевност XV-XVIII век*, односно од содржината на практикумот може да се забележи дека авторката се придржувала до Предметната програма предвидена за курсот *Македонска книжевност XV-XVIII век*.

Наставното помагало „Практикум по *Македонска книжевност XV-XVIII век*“ од Кожинкова содржи 67 страници, А4 формат, во кои се внесени бројни вежби, барања и задачи поврзани со книжевните дејци, како и со текстовите поместени во превод на современ македонски јазик. Практикумот се надополнува на секој наслов од скриптата насловена „Македонска книжевност XV-XVIII век“. Тоа значи дека скриптата и практикумот одат заедно во сет, а улогата на практикумот е преку одговарање на прашањата и задачите веднаш да се провери и да се вреднува новостекнатото знаење. Според обемот и содржината, а и според бројот на часовите за предметот *Македонска книжевност XV-XVIII век*, овој практикум ги задоволува сите услови предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Покрај тоа, треба да се има предвид и фактот дека практикумот преку своите прашања, задачи и барања упатува на сите наслови поврзани со македонската книжевност во конкретниот период. Заедно со скриптата со која оди во сет, практикумот има за цел да ги упати студентите во современите истражувања поврзани со македонската книжевност во конкретниот период. Освен тоа, но и најважно од сè, практикумот ќе ги насочи и ќе ги поттикне студентите кон темелна подготовка на двата писмени колоквиума и на завршниот испит по предметот *Македонска книжевност XV-XVIII век*.

Содржината на скриптата на Кожинкова е изложена во дваесет и три наслова: Предговор, Поствизантиските книжевни процеси и континуитетот на средновековната традиција, Преглед на жанровите, Новиот творечки концепт на хуманизмот и ренесансните пројави, Книжевните дејци и ракописната препишувачка практика во XV и XVI век,

Димитар Кантакузин, Кратовски книжевен центар, Димитар Кратовски, Протопоп Лука Кратовски, Јоан Кратовски, Мардариј Серски, Слеченски книжевен центар, Висарион Дебарски, Дамаскинарска книжевност, Света Гора и македонската книжевна традиција XV-XVIII век, Развојните книжевни процеси во XVII и XVIII век, Вељко Попович, Михаил Кратовски, Јосиф Брадати, Христофор Жефаровиќ, Миграцијата на писменото книжевно наследство; Македонско-руски книжевни врски, Фолклорните елементи во книжевно-творечките искуства, Ракописно наследство пишувано на народен јазик, Појавата на печатарската дејност и старопечатено книжевно наследство, Литература.

На почетокот на практикумот, во *Предговорот*, Кожинкова посочува дека тој е наменет за студентите на Катедрата за македонски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. Нагласува дека овој практикум, кој оди заедно со скриптата „Македонска книжевност XV-XVIII век“, е со намена студентите да бидат активно вклучени во наставата во склад со барањата на современата настава. Во него се поместени повеќе текстови пренесени на современ македонски литературен јазик. На таков начин студентите имаат можност да се запознаат со книжевната продукција на писателите од споменатиот период. Според авторката, прашањата и задачите поместени во овој практикум се конципирани на начин што студентите, освен што ќе ја совладуваат конкретната програма, ќе можат да ги практикуваат веќе стекнатите знаења по одредени предмети, но истовремено ќе стекнат знаења кои во иднина успешно ќе ги интегрираат и во други содржини. Очигледен е напорот на авторката на овој практикум на интертекстуално поврзување на конкретните текстови со текстови од постар датум, но и со текстови од современата македонска литература. Тоа, според Кожинкова, ќе им помогне на студентите да ги сфатат книжевните процеси од овој период како база на современата македонска книжевност.

Од анализата на насловите од практикумот се забележува дека тие одговараат на секој наслов од скриптата „Македонска книжевност XV-XVIII век“. Под секој наслов има соодветни прашања, задачи и барања. Се забележува дека сите наслови немаат ист број на прашања, задачи и барања, но и присуство на прашања, задачи и барања од различен тип. Има прашања со поедноставени барања како, на пример: *Што е книжевен центар и кои биле познати книжевни центри во периодот XV-XVIII век? На колку групи може да се поделат жанровите според содржината и намената? Низ колку аспекти се одвива книжевната дејност во XV век? Кои се карактеристиките на оригиналните текстови? Кои книжевни споменици се поврзуваат со Кратовската книжевна школа?* Други прашања, пак, се посложени и во себе содржат повеќе барања како, на пример: *На кои библиски приказни авторот прави алузии во воведниот дел на текстот? Анализирај го односот Бог – ѓавол! Кои етички категории се спротивставени? Текстот во насловот е нотиран како расказ. Најдете ги сите белетристички карактеристики на текстот наспроти религиозните!* Во практикумот, како што најавува и во Предговорот, Кожинкова се обидува да воспостави врска со текстовите од постар датум, но и со подоцнежни текстови. Тоа се обидува да го направи преку следниве прашања: *Најдете врска меѓу македонската книжевна продукција на XV век и „Божествената комедија“ на Данте Алигиери како предвесник на италијанската ренесанса? Каков средновековен жанр е молитвата? Прочитајте ја песната „Одземање на силата“ од Блаже Конески и најдете сличности и разлики во мотивите! Каква била положбата на средновековниот човек? Прочитајте ги „Слово за празниците“ од Кирил Пејчиновиќ и „Предисловие кон Утешение грешним“ од Теодосиј Синаитски и споредете ги со „Поучение на простите“ од Јосиф Брадати! Врз основа на споредбата со овој текст на Брадати дискутирајте зошто Брадати е нотиран како предвесник на просветителските идеи во Македонија. Се забележуваат и прашања со кои авторката ги нагласува теориските, јазичните и стилските карактеристики на текстовите: *Опиши ги надворешните белези на „Молитва кон Богородица“! Пронајдете ги доминантните стилски фигури! Со кои јазични особености се карактеризираат тие текстови? На кој жанр му припаѓа текстот? Анализирај го јазикот и стилот на текстот! Кои стилски фигури доминираат?**

Богатиот избор на вежби, задачи и барања во „Практикумот по Македонска книжевност XV-XVIII век“ во голема мера ќе ги поттикне и ќе ги мотивира студентите кон активен интелектуално-емоционален пристап во совладувањето на предвидените наставни содржини за предметот *Македонска книжевност XV-XVIII век*.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот на насловен доц. д-р Весна Кожинкова со наслов „Практикум по Македонска книжевност XV-XVIII век“ што е понуден за објавување како рецензирано наставно помагало во електронска форма на веб-порталот на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип претставува методски разработен труд во кој на концизен, јасен и систематски начин, преку соодветни прашања, задачи и барања, се анализирани книжевните процеси во македонската книжевност во конкретниот период. Посебната вредност на овој практикум лежи во фактот што во него е нагласен континуитетот во македонската книжевна историја преку воспоставените интертекстуални врски на текстовите од постар и подоцнеж датум. Овој ракопис со наслов „Практикум по Македонска книжевност XV-XVIII век“ во голема мера ќе им помогне на студентите во совладувањето на Предметната програма по предметот Македонска книжевност XV-XVIII век. Во таа смисла, Практикумот ќе им биде од голема полза на студентите и при подготовката на двата писмени колоквиума, како и на усниот испит по предметот Македонска книжевност XV-XVIII век.

Врз основа на предочените и образложени факти за содржината на ракописот со наслов „Практикум по Македонска книжевност XV-XVIII век“ од насловен доцент д-р Весна Кожинкова, Рецензентската комисија заклучува дека овој труд во целост ги исполнува критериумите за објавување на учебници, практикуми и други наставни помагала предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Затоа, како членови на Рецензентската комисија со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип да го прифатат овој труд за објавување во е-библиотека на веб-порталот на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип како рецензирано универзитетско наставно помагало по предметот Македонска книжевност XV-XVIII век.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Трајче Стамески, вонреден професор, с.р.
Д-р Ранко Младеноски, редовен професор, с.р.